

פרשת וארא (ג)

מה בין "כבוד לשון" לבין "ערל שפתיים"?

-א-

בפרשתנו קוראים אנו על טענת משה לקדוש ברוך הוא, כי אין ביכולתו לשוחח עם פרעה, כיון ש"הן אני ערל שפתיים, ואיך ישמע אלי פרעה". על כך ענה לו הקדוש ברוך הוא, "ראה נתתיך אלוקים לפרעה, ואהרון אחיך יהיה נביאך, אתה תדבר את כל אשר אצווך ואהרון אחיך ידבר אל פרעה". כלומר, אהרון יהיה הממוצע שידבר תחתיד לפרעה.

דו שיח דומה כבר התנהל בין משה רבינו לקדוש ברוך הוא קודם לכן, בפרשה הקודמת, אז טען משה, "כבוד פה וכבוד לשון אנוכי" ולכן "שלח נא ביד תשלח" - קח לך שליח אחר תחתי. אך הקדוש ברוך הוא ענה לו, "ודברת אליו [אל אהרון]... ודבר הוא לך אל העם". וצריך להבין, מה טעם חזר על עצמו ויכוח זה בשנית?

-ב-

רש"י מסביר, כי החילוק בין שני סיפורים אלו הוא, כי בפרשה הקודמת התלונן משה על קשיי דיבור - "כבוד פה וכבוד לשון אנוכי", ועל כך ענה לו ה' אתה תדבר אל אהרון, ואהרון ידבר בשבילך אל העם, אך בפרשתנו, נתבקש משה לדבר בעצמו אל פרעה, רק שאהרון אחיו ידבר שוב אחריו, "וימליצנו ויטעימנו באזני פרעה". ועל כן באה טענת משה בשנית, "הן אני ערל שפתיים וכי".

אך לכאורה צריך להבין, הרי כבר בפרשה הקודמת מוזכר שמה דיבר אל פרעה, כנאמר ש"באו משה ואהרון ויאמרו אל פרעה... ויאמרו אלוקי העברים", ומה טעם חזר משה וטען "איך ישמע אלי פרעה"?

-ג-

והביאור בזה:

בפרשה הקודמת טען משה - "כבוד פה וכבוד לשון אנוכי", ואילו בפרשתנו

הוא טוען - "הן אני ערל שפתיים".

פירוש המלים "כבד פה" הוא, שדיבורו מתנהל בכבידות ובקושי.
 לעומת זאת הלשון "ערל שפתיים" מבטא חוסר יכולת דיבור כללית -
 "אטום שפתיים".

וזהו החידוש בטענתו הנשנית של משה, בויכוח הקודם חשב, שיש
 בכוחו לדבר רק שהדבר יתבצע "בכבידות", ועל כן הספיקה לו תשובתו
 של הקדוש ברוך הוא, שאהרון אחיו "יטעים" את דיבורך באזני פרעה
 והעם, אך לאחר מכן הגיע משה להכרה ש"הן אני ערל שפתיים", דהיי-
 נו שלא רק שהדיבור קשה עליו, אלא שאין זה ביכולתו כלל, ועל כן
 ענה לו הקדוש ברוך הוא, "אתה תדבר", כלומר, לא רק שאני מצווח
 לדבר, אלא אני אף מבטיחך, שיהיה בכוחך לדבר - שהקדוש ברוך הוא
 בכבודו ובעצמו יתן לו את היכולת לכך.

ההוראה הנלמדת מכך:

כיון ש"בכל נפש ונפש מישראל יש בה מבחינת משה רבינו", צריך האדם
 לדעת ולזכור, שעל אף שחושב הוא, ש"לו עצמו" אין את הכוחות
 להלחם בכל החושך של הגלות, ולעמוד נגד כל כוחות הטומאה, עם זאת
 הקדוש ברוך הוא עוזרו לעמוד בתוקף ולנצח את כל המנגדים, עד לני-
 צחון הגדול על חושך הגלות, שאז נצא ונלך כולנו יחד אל הגאולה
 האמיתית והשלימה - "ביד רמה", ובקרוב ממש.

(לקו"ש חלק ט"ז)